

I. ȘTIRI PE SCURT

Integrare Europeană

- Filat cere UE un Sprijin Concret și un Mesaj Clar în Privința Viitorului European al R. Moldovei. NewsIn. 29.09.2009.
- NATO Sprijină Eforturile R. Moldova de Retrăgere a Armatei Ruse de pe Teritoriul Său. Info-Prim-Neo. 30.09.2009.
- Vlad Filat: UE Condiționează Acordarea Ajutorului Financiar R. Moldova cu Semnarea Acordului cu FMI. Info-Prim-Neo. 01.10.2009.
- Iurie Leancă: Cursul de Integrare Europeană al Moldovei nu Înseamnă Refuzul Relațiilor cu Statele CSI. Info-Prim-Neo. 08.10.2009.
- Misiunea FMI va Lucra în Moldova până la 26 Octombrie. Infotag. 15.10.2009.
- Benita Ferrero-Waldner salută perspectiva încheierii unui nou acord UE-R. Moldova. Radio Europa Liberă. 16.10.2009.
- Carl Bildt la Chișinău: UE Dispusă să Negocieze un Acord cu Moldova. 17.10.2009.
- Negocierile R. Moldova pentru un Acord de Asociere cu UE vor Începe Săptămâna Viitoare. Info-Prim-Neo. 18.10.2009.

România – Republica Moldova

- Semnarea Convenției privind Micul Trafic de Frontieră Arată Normalizarea Relațiilor Moldo-Române. Info-Prim-Neo. 18.10.2009.
- Moldovenii din Apropierea Frontierei Române ar Putea Călători până la Sfârșitul Anului fără Vize. Info-Prim-Neo. 18.10.2009.

Rusia – Republica Moldova

- Fundația „Russkii mir” își Deschide Reprezentanțe pe Teritoriul Regiunii Transnistrene. Info-Prim-Neo. 29.09.2009.
- Medvedev i-a Spus lui Marian Lupu ca Vrea Relații de Prietenie și Buna Vecinătate cu Republica Moldova. Interlic. 09.10.2009.
- Mihai Ghimpu: Federația Rusă Trebuie să-și Onoreze Angajamentele Asumate la Istanbul. Info-Prim-Neo. 09.10.2009.
- Mihai Ghimpu: Moldova Rămâne Membru cu Drepturi Depline al CSI. Info-Prim-Neo. 09.10.2009.
- Ambasadorul MAE al Rusiei și Vice-Premierul Moldovei Discută Perspectivele Reglementării Transnistrene. Infotag. 13.10.2009

SUA – Republica Moldova

- SUA a felicitat Moldova cu Începerea Negocierilor de Semnare a Acordului de Asociere cu UE. Interlic. 17.10.2009.

Conflictul Transnistrean

- Smirnov Neagă Prezența Militară Rusă în Transnistria și Salută Prezența Militară și Economică a Federației Ruse în Osetia de Sud. Info-Prim-Neo. 01.10.2009.
- OSCE cere Reluarea Negocierilor asupra Transnistriei. NewsIn. 07.10.2009.
- Problema Transnistreană nu se Află pe Agenda de Lucru a Summitului CSI. Info-Prim-Neo. 08.10.2009.
- Convorbiri Osipov-Nesterușkin pe Tema Reglementării Conflictului Nistrean. Radio Europa Liberă. 13.10.2009.
- Transnistria Insistă asupra Creșterii Prezenței Militare Ruse în Regiune. Infotag. 16.10.2009.

II. OPINII, COMENTARII, INTERVIURI

1. Victor Chirilă: Summit-ul CSI s-a Consumat, iar AIE a Rămas Unită. Info-Prim-Neo. 12.10.2009.
2. Interviu cu Victor Chirilă: Premisele unui succes al Parteneriatului Estic. Radio Europa Liberă. 16.10.2009.
3. Eugen Revenco: Desemnarea Noilor Ambasadori la Chișinău și București Este o Problemă Oarecum Delicată. Info-Prim-Neo. 12.10.2009.
4. Premierul moldovean Vlad Filat a fost aplaudat în Parlamentul European și asigurat de susținere. Info-Prim-Neo. 30.09.2009.
5. Modelul Cipriot – Soluție pentru Problema Transnistreană. Info-Prim Neo. 19.10.2009.
6. Condițiile și Șansele Obținerii Unui Credit din Partea FMI. Radio Europa Liberă. 13.10.2009.
7. Eugen Revenco: Acordul Moldo-Român privind Micul Trafic Frontalier. Radio Europa Liberă. 20.10.2009.

I. ȘTIRI PE SCURT

- 23 octombrie** Reuniunea a X-a a Comitetului de Cooperare Republica Moldova - Uniunea Europeană s-a desfășurat la Chișinău. Ședința a fost co-prezidată de Natalia Gherman, Viceministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene și Gunnar Wiegand, Director al Directoratului Europa de Est, Caucazul de Sud și Republicile Asiei Centrale din cadrul Comisiei Europene. Participanții au efectuat o trecere în revistă a implementării Planului de Acțiuni RM - UE pe parcursul unui an de la Reuniunea precedentă, desfășurată în octombrie 2008. <http://www.mfa.gov.md/comunicate-presa-md/477901/>
- 16 octombrie** În calitatea sa de Președinte în exercițiu al Consiliului Miniștrilor Afacerilor Externe ai Uniunii Europene, dl Carl Bildt, Ministrul Afacerilor Externe al Regatului Suediei, a efectuat o vizită de lucru în Republica Moldova. Vizita a avut loc în formatul Troikăi UE. <http://www.mfa.gov.md/noutati/477867/>
- 15 octombrie** La invitația dlui Iurie Leancă, Viceprim-ministru, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, dl Valeri Chechelașvili, Secretarul General al Organizației pentru Democrație și Dezvoltare Economică (ODDE) – GUAM, a efectuat o vizită de lucru la Chișinău. <http://www.mfa.gov.md/noutati/477870/>
- 14 octombrie** Natalia Gherman, Viceministru al Afacerilor Externe și Integrării Europei, a avut o întrevedere cu delegația Secretariatului Consiliului Europei, condusă de dna Claudia Luciani, Director pentru Afaceri Politice și Cooperare, Directoratul General pentru Democrație și Afaceri Politice. Delegația se află într-o vizită de documentare în Republica Moldova în vederea identificării poziției autorităților țării noastre pe marginea Pachetului Democrația pentru Moldova, inițiat de Consiliul Europei în cooperare cu Comisia Europeană. <http://www.mfa.gov.md/noutati/477866/>
- 09 octombrie** Prim-ministrul Vladimir Filat a avut o întrevedere cu Președintele Ucrainei Victor Iușcenکو, în cadrul Summit-ului Comunității Statelor Independente ce se desfășoară la Chișinău. www.gov.md
- 09 octombrie** Prim-ministrul Vladimir Filat a avut vineri o întrevedere cu Igor Șuvalov, Prim-viceprim-ministru al Federației Ruse, aflat în Republica Moldova cu ocazia Summit-ului șefilor de state din Comunitatea Statelor Independente. www.gov.md
- 07 octombrie** Vladimir Filat, Prim-ministru al Republicii Moldova, și Darius Teter, vicepreședinte al Corporației Provocările Mileniului, au semnat, Acordul cu privire la acordarea unui grant în valoare de 3,1 mln. dolari din partea Guvernului SUA. www.gov.md

Integrare Europeană

- **Filat cere UE un Sprijin Concret și un Mesaj Clar în Privința Viitorului European al R. Moldovei. NewsIn. 29.09.2009.**

Premierul moldovean Vlad Filat, care a fost invitat la reuniunea Comisiei pentru Afaceri Externe din Parlamentul European, a atras atenția că R. Moldova mizează foarte mult pe un sprijin UE pentru depășirea dificultăților, fiind necesar și un mesaj concret privind perspectivele aderării. "Mizăm foarte mult pe un sprijin al UE pentru a depăși dificultățile pe care le întâmpinăm, și nu mă refer numai la deficitul bugetar, ci la un mesaj care să dea cetățenilor perspectiva aderării", a spus premierul moldovean. Filat a atras atenția că o mare problemă a țării sale este marele deficit bugetar și starea materială proastă a poporului. "Perioada de timp a guvernării a comuniștilor a dus la o situația foarte gravă, mai ales în ceea ce înseamnă respectarea drepturilor și libertăților cetățenești. Economia a fost monopolizată, presa nu a fost liberă, peste un milion de cetățeni au plecat din țară. În acest timp, am ratat multe oportunități, inclusiv în ceea ce privește apropierea de valorile europene", a punctat Filat. În același timp, premierul moldovean a spus că un alt element dăunător a fost "românofobia" și "atitudinea ostilă față de România". Totodată, Filat a adresat "sincere mulțumiri" PE pentru atitudinea promptă pe timpul evenimentelor de după 5 aprilie și a punctat că rezoluția adoptată de PE în acest sens "a reprezentat un punct de sprijin" care a făcut opoziția să reziste în continuare. În ceea ce privește dorința R. Moldovei de a adera la NATO, Filat a fost întrebat cum se împacă acest obiectiv cu prevederea constituțională ca R. Moldova să fie neutră. "Noi am menționat că dorim relații aprofundate cu NATO, iar în perioada următoare dorim înfrumusețarea corectă a cetățenilor în legătură cu ceea ce înseamnă cu adevărat NATO", a punctat premierul moldovean, atrăgând atenția că numai cetățenii sunt cei care pot decide modificarea Constituției. "Urmează o perioadă în care să decidem, ca cetățeni, cum ne vom raporta la această obiectiv", a subliniat Filat. Președintele Comisiei PE pentru Afaceri Externe (AFET), italianul Albertini Gabriele, a subliniat în deschiderea reuniunii că guvernul condus de Filat este "primul guvern care a reușit să scape din sfera fostei Uniuni Sovietice". "Asistăm la un nou punct în evoluția acestui stat. Se cunoaște dorința premierului de reînnoire și de participare ca membru deplin la proiectul european. Suntem deschiși și dorim să vă dăm susținerea maximă", a spus președintele AFET.

- **NATO Sprijină Eforturile R. Moldova de Retrageră a Armatei Ruse de pe Teritoriul Său. Info-Prim-Neo. 30.09.2009.**

NATO susține eforturile Chișinăului în vederea retragerii armatei ruse de pe teritoriul Republicii Moldova, a declarat miercuri, 30 septembrie, în cadrul unei conferințe video Robert Simmons, adjunctul asistentului Secretarului General al NATO. Aceasta este o poziție de principiu a Alianței Nord-Atlantice, iar Republica Moldova trebuie să-și mențină poziția privind retragerea trupelor ruse, a declarat ambasadorul. Potrivit lui, dacă va fi voință politică necesară și consecvență la Chișinău, NATO este gata să-și manifeste sprijinul. Oficialul NATO a declarat că organizația sprijină negocierile în formatul 5+2 în vederea reglementării conflictului transnistrean și a sugerat să fie evitate negocierile bilaterale cu Federația Rusă. El a accentuat și respectul NATO pentru neutralitatea Republicii Moldova. Simmons a anunțat și despre o întrevedere care s-a desfășurat marți la Bruxelles dintre premierul moldovean, Vlad Filat, și ministrul de externe, Iurie Leancă, cu oficiali NATO, exprimându-și încrederea în dezvoltarea durabilă a relațiilor Republica Moldova-NATO. Referindu-se la implementarea Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului (IPAP) Republica Moldova – NATO, Simmons a apreciat pozitiv acțiunile desfășurate în primul an, menționând însă că au scăzut din intensitate în anul curent, probabil din cauza campaniilor electorale. Totuși, Robert Simmons și-a exprimat speranța în privința semnării unui plan mai ambițios

în viitor. Rusia și-a asumat la summitul OSCE de la Istanbul din 1999 obligația de a-și evacua armamentul și trupele de pe teritoriul Republicii Moldova până la finele anului 2002. Dar aceste garanții nu au fost respectate. Potrivit unor date, în arsenalul situat lângă localitatea Colbasna, din stânga Nistrului, ar fi depozitate între 20.000 și 40.000 tone de arme și muniții. <http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/09/30&ay=26070>

• **Vlad Filat: UE Condiționează Acordarea Ajutorului Financiar R. Moldova cu Semnarea Acordului cu FMI. Info-Prim-Neo. 01.10.2009.**

Uniunea Europeană (UE) condiționează oferirea unui ajutor financiar R. Moldova în vederea depășirii crizei economice cu obținerea unui acord cu Fondul Monetar Internațional (FMI). „Negocierile și semnarea acordului cu FMI este un examen pentru R. Moldova. Este o precondiție a UE în vederea obținerii unui ajutor financiar, nu în calitate de credit, dar în formă de granturi”, a declarat joi, 1 octombrie, premierul Vlad Filat, în cadrul unei conferințe de presă susținută după vizita întreprinsă pe 29 și 30 septembrie la Bruxelles. Potrivit lui, Chișinăul are mai multe restanțe față de Occident, printre care asigurarea funcționalității instituțiilor statului, în special funcționalitatea instituțiilor de drept și traficul de ființe umane. [...] Referindu-se la modificarea mecanismului de pacificare în regiunea transnistreană, premierul a declarat că o înlocuire a mecanismului actual cu unul civil internațional este un obiectiv care poate fi atins doar în urma discuțiilor și în urma realizării unui compromis al tuturor celor implicați în acest proces. „Nu avem cum să folosim instrumente de presiune în realizarea acestui obiectiv. Procesul de negocieri urmează să fie unul larg cu participarea tuturor părților cointeresate. UE nu privește conflictul transnistrean ca fiind o problemă a R. Moldova, ci ca și problemă regională și europeană. Este în interesul tuturor să fie rezolvată. Referindu-se la protestele pensionarilor din capitală, nemulțumiți de noile tarife pentru apă, canalizare și transportul public, Filat a spus că cetățenii moldoveni sunt liberi să protesteze în cazul în care nu sunt de acord cu deciziile autorităților, doar că protestele trebuie să decurgă în mod pașnic. <http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/10/01&ay=26111>

• **Iurie Leancă: Cursul de Integrare Europeană al Moldovei nu Înseamnă Refuzul Relațiilor cu Statele CSI. Info-Prim-Neo. 08.10.2009.**

„Cursul de integrare europeană al R. Moldova nu înseamnă, în niciun caz, refuzul de la relațiile cu statele CSI, care și-au confirmat eficiența în timp”, a declarat joi, 8 octombrie, ministrul moldovean de externe, Iurie Leancă, după finalizarea lucrărilor Consiliului miniștrilor de externe ai CSI. „Am vrea ca pragmatismul și claritatea în relațiile noastre cu aceste țări să ocupe locul cuvenit în capul mesei. Am ales integrarea europeană în calitate de scop prioritar, dar asta nu înseamnă că tot ce este util și răspunde intereselor naționale din cadrul relațiilor cu statele CSI poate fi aruncat. Aceasta nu corespunde nicidecum intereselor R. Moldova”, a subliniat Leancă. Referindu-se la posibilitatea apariției unor probleme de migrație pentru cetățenii statelor CSI, în contextul integrării europene a R. Moldova, ministrul moldovean a spus că asemenea probleme nu vor apărea „nici astăzi și nici mâine”, deoarece dialogul cu Uniunea Europeană încă nu a început și că „soluții vor fi căutate în momentul apariției problemelor”. În opinia președintelui Comitetului executiv al CSI, Serghei Lebedev, „Consiliul miniștrilor de externe ai CSI s-a desfășurat cu succes”. Au fost discutate și semnate documente foarte importante pentru CSI, cât și pentru R. Moldova. „Sunt recunoscător ministrului moldovean de externe pentru confirmarea intenției conducerii R. Moldova de a continua participarea în cadrul CSI și de a fortifica relațiile de prietenie cu vecinii în interesul reciproc”, a spus el. Potrivit lui Lebedev, cel mai important document semnat de miniștrii de externe în cadrul summitului CSI este „textul adresării șefilor statelor CSI privind aniversarea a 65-a a Marelui Război pentru apărarea patriei”. <http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/10/08&ay=26268>

- **Misiunea FMI va lucra în Moldova până la 26 Octombrie. Infotag. 15.10.2009.**

Misiunea Fondului Monetar Internațional (FMI), care miercuri, 14.10.2009 a sosit la Chișinău, va lucra în Moldova până la 26 octombrie. Surse din cadrul Guvernului au relatat că miercuri, 14.10.2009 delegația FMI s-a întâlnit cu liderii Alianței pentru Integrare Europeană, aflată la guvernarea Moldovei, – președintele Parlamentului și președintele interimar Mihai Ghimpu, prim-ministrul Vlad Filat, prim-vicespeakerul Serafim Urechean, candidatul la funcția de șef al statului Marian Lupu. Potrivit comunicatului, pe parcursul a două săptămâni membrii misiunii FMI vor lucra la Guvern și la Banca Națională, vor studia indicii macroeconomici ai Moldovei, vor face recomandări și prognoze. Se așteaptă ca la finele vizitei va fi semnat Memorandumul RM cu FMI. Premierul Vald Filat a precizat că această misiune „are o importanță deosebită”. „Sîntem pregătiți pentru discuții deschise și pline de conținut și așteptăm semnarea Acordului-memorandum. Acesta nu numai că va relua finanțarea republicii de către FMI, dar și va deschide accesul spre alte surse importante de finanțare din partea partenerilor noștri din Occident și nu numai. Trebuie să menționăm că Memorandumul cu FMI este o condiție preliminară și pentru obținerea creditului de \$150 mil. din partea Rusiei. În orice caz, așa au anunțat persoanele oficiale ruse”, a spus Filat. El a declarat că „pentru Moldova este foarte important să aibă acces la mijloacele financiare din partea țărilor-donatoare”. „Situația economică din țară este foarte complicată. În cadrul dialogului cu misiunea FMI trebuie să susținem un examen serios. Noi sîntem pregătiți”, a spus Filat.

<http://www.infotag.md/noutati/580829/>

- **Benita Ferrero-Waldner salută perspectiva încheierii unui nou acord UE-R. Moldova. Radio Europa Liberă. 16.10.2009.**

Comisarul european pentru relații externe Benita Ferrero-Waldner a salutat perspectiva încheierii unui nou acord cu Republica Moldova. Potrivit unei stiri de pe pagina de internet a președinției suedeze a UE, Ferrero-Waldner a spus că este „încântată” de faptul că Moldova și UE fac pași spre „asociere politică și integrare economică”.

<http://www.europalibera.org/archive/news/20091017/445/445.html?id=1854383>

- **Carl Bildt la Chișinău: UE Dispusă să Negocieze un Acord cu Moldova. 17.10.2009.**

Uniunea Europeană este gata să negocieze un nou acord privind relațiile cu Republica Moldova, a anunțat vineri, 16.10.2009 la Chișinău, ministrul de externe suedez Carl Bildt, acărui țară deține președinția prin rotație a Uniunii Europene. După întâlniri cu președintele interimar Mihai Ghimpu și cu premierul Vlad Filat, ministrul suedez s-a întâlnit și cu liderul PCRM Vladimir Voronin, care a criticat aspru unele decizii ale noii guvernări, dar a spus că o va susține în eforturile de integrare europeană. Comisarul european pentru relații externe Benita Ferrero-Waldner a salutat perspectiva încheierii unui nou acord cu Republica Moldova. Potrivit unei stiri de pe pagina de internet a președinției suedeze a UE, Ferrero-Waldner a spus că este „încântată” de faptul că Moldova și UE fac pași spre „asociere politică și integrare economică”. Oficialii moldoveni au spus că acordul va fi unul de asociere, dar diplomatul european nu a confirmat acest lucru. Iar termenul nu apare nici în stirea oficială de pe pagina de internet a președinției suedeze despre vizita lui Carl Bildt la Chișinău.

<http://www.europalibera.org/archive/news/20091017/445/445.html?id=1854061>

- **Negocierile R. Moldova pentru un Acord de Asociere cu UE vor Începe Săptămâna Viitoare. Info-Prim-Neo. 18.10.2009.**

Negocierile dintre R. Moldova și Uniunea Europeană pentru semnarea unui Acord de asociere vor începe săptămâna viitoare, când la Chișinău va sosi o delegație de experți. Despre aceasta au comunicat prim-ministrul R. Moldova, Vlad Filat, și ministrul de externe al Suediei, Carl Bildt, într-o conferință de presă vineri, 16 octombrie, transmite Info-Prim Neo. Acordul de asociere cu UE va fi bazat pe trei componente de bază: acordul politic, crearea unei zone de liber schimb dintre UE și R. Moldova și liberalizarea regimului de vize. „Avem multe de făcut, dar sper că voința noastră politică și susținerea partenerilor noștri europeni ne vor permite să lansăm aceste inițiative importante în acest an, pe parcursul președinției suedeze a UE, și cred că un bun început va fi susținut și de Spania, care va prelua președinția UE de la Suedia la începutul anului viitor”, a declarat premierul Vlad Filat. El a mai spus că intrarea în vigoare a viitorului acord ne va permite să avem o legătură mai strânsă cu UE în problemele securității regionale și internaționale. Carl Bildt, ministrul suedez de externe, a spus că reformele democratice, ce urmează a fi implementate, sunt esențiale pentru R. Moldova și că este nevoie de semnarea unui Acord de asociere mai ambițios. „Ați moștenit o situație economică foarte dificilă, care, practic, se află la marginea unei dificultăți absolute. Aceasta, bineînțeles, solicită măsuri urgente din partea guvernului dumneavoastră, dar pot să vă asigur că atât UE, cât și instituțiile internaționale și europene, sunt aici pentru a vă ajuta. Sper că semnarea acordului cu FMI va deschide calea pentru a obține resurse financiare considerabile, după care vor urma și resursele din partea UE”, a spus ministrul suedez. Atât Filat, cât și Bildt, au refuzat să numească termenii de negociere, menționând că mai important este conținutul acordului. Carl Bildt a reiterat necesitatea unei stabilități politice pentru implementarea reformelor. [...]

<http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/10/16&ay=26428>

România – Republica Moldova

- **Semnarea Convenției privind Micul Trafic de Frontieră Arată Normalizarea Relațiilor Moldo-Române. Info-Prim-Neo. 18.10.2009.**

Ministerul Afacerilor Externe de la București a făcut publică sâmbătă, 17 octombrie, o notă informativă prin care își exprimă disponibilitatea pentru începerea negocierilor cu Chișinăul privind semnarea Convenției privind micul trafic de frontieră. „Sperăm ca rezultatul negocierilor să fie pozitiv și rapid. Suntem conștienți de necesitatea unor realizări concrete în agenda bilaterală, care să confirme cele mai bune intenții ale ambelor părți”, a declarat presei de la București ministrul interimar de Externe, Cătălin Predoiu. Potrivit notei informative, semnarea acordului se înscrie printre acțiunile de normalizare a relațiilor moldo-române. De asemenea, ministerul român de Externe a dat o notă de satisfacție apropiatelor negocieri dintre Uniunea Europeană și Moldova pentru încheierea unui nou cadru juridic de cooperare. Relațiile diplomatice cu statul român au fost înghețate după evenimentele din 7 aprilie, și acuzațiile aduse de partidul de guvernământ de atunci – PCRM - de implicare a României în așa-zisa „lovitură de stat”. Relațiile cu statul vecin s-au tensionat și mai mult odată cu introducerea regimului de vize pentru cetățenii români, expulzarea ambasadorului României la Chișinău, Filip Teodorescu și a demisiei consulului, Ioan Nuică, din cauza unui scandal sexual. <http://www.info-prim.md/?x=&y=26445>

- **Moldovenii din Aproximarea Frontierei Române ar Putea Călători până la Sfârșitul Anului fără Vize. Info-Prim-Neo. 18.10.2009.**

Convenția privind micul trafic de frontieră dintre România și R. Moldova ar putea fi semnată până la sfârșitul acestui an, a declarat sâmbătă, 17 octombrie, ministrul Afacerilor Externe, Iurie Leancă. Guvernul a adoptat sâmbătă o hotărâre prin care negocierile cu partea română în acest sens vor fi demarate la Chișinău, începând de luni, 19 octombrie curent. Documentul va viza, în special, locuitorii R. Moldova ce locuiesc în zona de frontieră

situată la cel mult 50 de km. Acești cetățeni vor avea posibilitatea să-și perfecțeze permisul de mic trafic, care, inițial, va avea o perioadă de valabilitate de 1 an, iar, ulterior, termenii vor fi prelunși, în funcție de comportamentul posesorului. Potrivit lui Leancă, partea română și reprezentanții R. Moldova vor mai discuta referitor la instituirea unor consulate ale României la nord și la sud, pentru a evita drumurile până la Chișinău pentru perfectarea actelor. De asemenea, se preconizează și instituirea unui Consulat al R. Moldova la Iași. Leancă și-a exprimat speranța că negocierile cu partea română ar putea fi finalizate pe parcursul zilei de luni. În cadrul ședinței de Guvern, Leancă a mai declarat că începerea negocierilor a fost posibilă datorită întrevăderii recente dintre premierul Vlad Filat și președintele român Traian Băsescu. Tratatul pentru semnarea Convenției privind micul trafic de frontieră au fost tergiversate timp de câțiva ani, în condițiile când precedentul Guvern de la Chișinău condiționa semnarea acestuia împreună cu Tratatul de frontieră de stat și Tratatul de bază, iar partea română nu era de acord cu o astfel de abordare.

<http://www.info-prim.md/?x=0&y=26441>

Rusia – Republica Moldova

- **Fundația „Russkii mir” își Deschide Reprezentanțe pe Teritoriul Regiunii Transnistrene. Info-Prim-Neo. 29.09.2009.**

În Universitatea de Stat „T. Șevcenko” din autoproclamata republică moldovenească nistreană (RMN) se va deschide un Centru de Cultură Rusă. Se anunță că primii oaspeți ai Centrului vor fi liderul președinte RMN, Igor Smirnov, ambasadorul Federației Ruse în R. Moldova, Valeri Kuzimin și reprezentanți ai administrației la fondulul „Russkii mir” / „Lumea rusă”. Astfel de focare a culturii ruse se planifică de a deschide pe întreg teritoriul regiunii transnistrene, transmite corespondentul Info-Prim neo din Tiraspol. Stepan Beril, rectorul Universității „T. Șevcenko” a menționat că „instituția așteaptă sosirea distinșilor oaspeți de la Moscova, printre care și Veaceslav Nikonov, conducătorul acestei Fundații de pe lângă președintele Federației Ruse”. „Russkii mir” planifică de a deschide pe teritoriul autoproclamatei republici o rețea de mini-biblioteci cu literatură metodică și artistică, ediții multimedia pentru disciplinele limba rusă, cultura și istoria Rusiei contemporane. Stepan Beril a precizat că prin aceste centre vor fi susținute, de asemenea, școlile cu limba rusă de predare. Se planifică și investiții semnificative în dotarea tehnologică, ceea ce va contribui la o cooperare mai strânsă cu alte universități, la consolidarea schimbului de informații, inclusiv prin desfășurarea Internet-conferințelor, a conchis rectorul Universității de Stat „T. Șevcenko”. Fundația „Russkii mir” a fost instituit de președinte Federației Ruse în anul 2007. Centrele deschise de ea au drept scop promovarea, păstrarea și dezvoltarea limbii ruse în mai multe țări din CSI, Europa, America, Asia și Africa. <http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/09/29&ay=26023>

- **Medvedev i-a Spus lui Marian Lupu ca Vrea Relatii de Prietenie si Buna Vecinatate cu Republica Moldova. Interlic. 09. 10.2009.**

Candidatul Alianței pentru Integrare Europeană (AIE) la funcția de președinte al Republicii Moldova, Marian Lupu, a avut vineri, 09.10.2009 la Chișinău, o întrevădere cu președintele rus Dmitri Medvedev. Dmitri Medvedev a declarat la întrevăderea avută cu Marian Lupu că mizează pe relații de prietenie și buna vecinătate cu Republica Moldova. Întâlnirea este considerată a fi un semnal dat de Kremlin Partidului Comunistilor din Republica Moldova pentru susținerea candidaturii lui Marian Lupu la președinția moldovenească. Președintele Partidului Comunistilor din Republica Moldova, fostul președinte moldovean Vladimir Voronin, a solicitat să el o întrevădere cu Medvedev, însă aceasta i-a fost declinată. „Sunteți în mijlocul unui sezon politic intens, se formează structurile puterii. Noua acest lucru nu ne este indiferent. Noi ne-am dori relații cuprinzătoare de buna vecinătate și prietenie

cu Republica Moldova, așa cum ar trebui să fie acestea, având în vedere apropierea popoarelor și a intereselor noastre", a declarat Dmitri Medvedev la începutul întrevederii cu Marian Lupu. Medvedev l-a abordat pe Marian Lupu ca pe un omolog, discutând cu el despre relațiile moldo-ruse "de parcă Lupu ar fi fost deja ales președinte". Medvedev nu a făcut declarații pentru presa după întrevederile bilaterale avute la Chișinău. Marian Lupu a declarat ulterior unui grup de jurnaliști că a apreciat mult disponibilitatea președintelui rus de a avea o întâlnire cu el, spunând că nu au existat poziții divergente pe marginea subiectelor discutate cu Medvedev și că la întâlnire s-a vorbit despre "dezvoltarea relațiilor de parteneriat strategic pe bilaterala cu Rusia". "Principiile dezvoltării acestor relații s-au bazat pe avantaje economice, politice și financiare reciproce, respect reciproc. Pot spune după această întâlnire că acest unghi este agreat de conducerea supremă a Federației Ruse, ceea ce îmi inspiră optimism", a declarat Lupu. [...] <http://www.interlic.md/2009-10-09/medvedev-ia-spus-lui-marian-lupu-ca-vrea-relatii-de-prietenie-si-buna-vecinatate-cu-republica-moldov-12380.html>

• **Mihai Ghimpu: Federația Rusă Trebuie să-și Onoreze Angajamentele Asumate la Istanbul. Info-Prim-Neo. 09.10.2009.**

Reprezentanții tuturor delegațiilor internaționale, aflate la Chișinău cu ocazia summitului CSI, au dorit noilor autorități moldovenești să rezolve problema ce ține de alegerea președintelui țării, a declarat vineri, 9 octombrie, președintele interimar al R. Moldova, Mihai Ghimpu, după întâlnirea cu președintele rus Dmitri Medvedev. Ghimpu a spus că printre problemele discutate cu Medvedev se numără și problema transnistreană, prezența militară rusă pe teritoriul R. Moldova. „Federația Rusă este dispusă să ne ajute în vederea soluționării conflictului transnistrean. Am rugat să fie întreprinse măsurile necesare. Ca și până acum, soluționarea problemei nu depinde numai de R. Moldova și Federația Rusă, dar și de Smirnov (liderul regimului de la Tiraspol – n.r.). Federația Rusă trebuie să-și îndeplinească angajamentele asumate la Istanbul, cu atât mai mult că nimeni nu intenționează să construiască baze militare aici. Sunt muniții vechi, care trebuie să fie evacuate de pe teritoriul R. Moldova”, a subliniat Ghimpu. Întâlnirea lui Ghimpu cu Medvedev a fost ultima întâlnire bilaterală cu participarea reprezentanților R. Moldova, în cadrul summitului CSI de la Chișinău. Medvedev urmează să se mai întâlnească cu președintele Armeniei și președintele Azerbaidjanului, pentru a discuta conflictul din Nagorno-Karabakh. Cel mai important document discutat vineri la Consiliul șefilor statelor CSI, a fost hotărârea privind măsurile de lichidare a consecințelor crizei economice mondiale. Următoarea întâlnire a șefilor statelor CSI va avea loc în mai 2010 și va fi una neoficială, după care Consiliul președinților se va întruni în decembrie 2010.

<http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/10/09&ay=26292>

• **Mihai Ghimpu: Moldova Rămâne Membru cu Drepturi Depline al CSI. Info-Prim-Neo. 09.10.2009.**

„Moldova rămâne membru cu drepturi depline al CSI și sperăm să utilizăm activ colaborarea în cadrul CSI în vederea intensificării relațiilor economice în interes reciproc”, a declarat vineri, 9 octombrie, președintele interimar al R. Moldova, Mihai Ghimpu, la începutul lucrărilor Consiliului șefilor statelor CSI în format extins, după discuții cu ușile închise timp de aproape două ore. „Economia este un câmp imens pentru activitate comună în interesul popoarelor țărilor noastre și, deși am fost nevoiți să trecem prin regimul comunist, nimeni nu poate ignora faptul că avem multe în comun”, a menționat Ghimpu, adăugând: „Sper că împreună vom reuși să ieșim din criza economică mondială și vom construi state de drept democratice”. Președintele Comitetului executiv al CSI, Serghei Lebedev, a spus că în cadrul ședinței cu ușile închise au fost discutate în special măsurile de depășire a crizei, fiind semnat și un document în acest sens. El a amintit că începând cu 1 ianuarie 2010 președinția CSI va fi

deținută de Federația Rusă și a spus că președintele rus și-a invitat omologii din CSI la o întâlnire neformală la Moscova în luna mai. <http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/10/09&ay=26282>

- **Ambasadorul MAE al Rusiei și Vice-Premierul Moldovei Discută Perspectivele Reglementării Transnistrene. Infotag. 13.10.2009**

Perspectivele procesului de negocieri și căile de promovare a încrederii în acest sens au constituit subiectul discuțiilor de luni în cadrul unei întrevederi a viceprim-ministrului pentru reintegrare, Victor Osipov, cu ambasadorul pentru misiuni speciale al Ministerului Afacerilor Externe al Federației Ruse, Valerii Nesterușkin. Serviciul de presă al fostului Minister al Reintegrării a relatat că vicepremierul a confirmat că identificarea unei soluții politice viabile în cadrul formatului „5+2” și crearea condițiilor pentru apropierea cetățenilor de pe cele două maluri ale Nistrului sînt „prioritățile Guvernului privind reglementarea conflictului transnistrean”. Osipov a salutat disponibilitatea mediatorilor și observatorilor exprimată în cadrul recentei reuniuni de la Viena de a contribui la găsirea unei soluții politice pentru conflictul transnistrean în baza respectării suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova. Interlocutorii au discutat, de asemenea, procesul de realizare a măsurilor de consolidare a încrederii dintre cele două maluri ale râului Nistru și au pledat pentru activizarea eforturilor în domeniul elaborării proiectelor comune. [...] <http://www.infotag.md/noutati/580824/>

SUA – Republica Moldova

- **SUA a felicitat Moldova cu Începerea Negocierilor de Semnare a Acordului de Asociere cu UE. Interlic. 17.10.2009.**

Ambasadorul SUA Asif J. Chaudhry a felicitat Republica Moldova cu începerea negocierilor cu Uniunea Europeană privind semnarea Acordului de asociere, menționînd că a avut o întrevedere cu ministrul Afacerilor Externe al Regatului Suediei, Carl Bildt. „De asemenea, am avut o întrevedere și cu Misiunea Fondului Monetar Internațional cu care am discutat despre situația în care se află Republica Moldova și perspectivele de dezvoltare a statului”, a spus sâmbătă, 17 octombrie Ambasadorul Asif J. Chaudhry în cadrul întrevederii cu premierul Vladimir Filat. Vladimir Filat i-a mulțumit Ambasadorului Asif J. Chaudhry pentru susținerea constantă acordată de Guvernul SUA Republicii Moldova. „Guvernul Moldovei s-a angajat să promoveze reforme și aceste reforme necesită suport. În acest sens, sîntem recunoscători pentru demararea negocierilor între Corporația Provocările Mileniului și Guvernul Republicii Moldova pe marginea Acordului de asistență Compact”, a spus premierul moldovean.

Prim-ministrul a dat asigurări că Guvernul va monitoriza riguros implementarea proiectului respectiv și va asigura transparență maximă procesului de investire a resurselor financiare oferite.

<http://www.interlic.md/2009-10-17/sua-a-felicitat-moldova-cu-inceperea-negocierilor-de-semnare-a-acordului-de-asociere-cu-ue-12482.html>

Conflictul Transnistrean

- **Smirnov Neagă Prezența Militară Rusă în Transnistria și Salută Prezența Militară și Economică a Federației Ruse în Osetia de Sud. Info-Prim-Neo. 01.10.2009.**

„Nu poate fi vorba despre o apropiere între cele două maluri ale Nistrului. Astăzi acest lucru este evident chiar și pentru acei care anterior refuzau să-l observe”, a declarat joi, în cadrul unei conferințe de presă la Tiraspol, liderul

autoproclamatei republici moldovenești nistrene, Igor Smirnov. Smirnov a reiterat că „Transnistria este dispusă să negocieze cu Moldova, dar în dialogul cu Chișinăul, Tiraspolul se va conduce de rezultatele referendumului din 2006 și de înțelegerile la care s-a ajuns anterior”. Referindu-se la declarațiile oficialilor moldoveni privind necesitatea evacuării trupelor militare rusești de pe teritoriul R. Moldova, Smirnov a spus că Federația Rusă și-a îndeplinit deja toate obligațiile asumate la summit-ul de la Istanbul. Întors dintr-o vizită din Osetia de Sud, Smirnov susține că prezența militară și economică rusă a adus securitate și stabilitate osetinilor. În opinia lui, după recunoașterea independenței Osetiei de Sud de către Federația Rusă, a dispărut „acea greutate și grijă care a existat până în acel moment”. <http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/10/01&ay=26110>

• **OSCE cere Reluarea Negocierilor asupra Transnistriei. NewsIn. 07.10.2009.**

Mediatorii (Rusia, Ucraina, OSCE) și observatorii internaționali (UE și SUA) au cerut marți, la Viena, reluarea negocierilor asupra conflictului din Transnistria, a anunțat biroul de presă al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), relatează Ria Novosti. Participanții la reuniune au cerut Republicii Moldova și Transnistriei să „reia negocierile în vederea găsirii unei soluții echitabile și de durată pe baza respectării suveranității și integrității teritoriale a R. Moldova și elaborarea unui statut juridic special pentru autoproclamată republică transnistreană”. Cele două părți și-au exprimat, de asemenea, susținerea față de intenția OSCE de a organiza o reuniune privind cooperarea între organele judiciare moldovene și transnistrene și s-au arătat dispuse să coopereze strâns cu cele două părți. Negocierile desfășurate cu participarea mediatorilor în formatul „5+2” (R. Moldova, Transnistria, Rusia, Ucraina și OSCE, alături de UE și SUA, în calitate de observatori) au fost suspendate în februarie 2006. În 2008, dialogul dintre Moscova și Tiraspol a fost reluat sub îndrumarea Moscovei. La 11 aprilie 2008, după șapte ani de întrerupere, președintele Vladimir Voronin și liderul transnistrean Igor Smirnov s-au întâlnit pentru prima oară și au decis reluarea contactelor între cele două părți. Transnistria și-a declarat independența față de Republica Moldova la 2 septembrie 1990, dar aceasta nu este recunoscută pe plan internațional. Rusia are în Transnistria trupe despre care afirmă că sunt de menținere a păcii, iar Moscova susține economic regimul separatist de la Tiraspol.

• **Problema Transnistreană nu se Află pe Agenda de Lucru a Summitului CSI. Info-Prim-Neo. 08.10.2009.**

Conflictul transnistrean nu a fost discutat în cadrul Consiliului miniștrilor de externe ai CSI, care s-a desfășurat joi, 8 octombrie, la Chișinău. Ministrul moldovean de externe, Iurie Leancă, a declarat pentru presă că această problemă nu va fi discutată nici în cadrul Consiliului șefilor statelor CSI vineri, 9 octombrie. Referindu-se la acest subiect, președintele Comitetului executiv al CSI, Serghei Lebedev, a subliniat că „problema nu a fost discutată, dar ministrul de externe al Federației Ruse a declarat în cadrul reuniunii în format restrâns, că miniștrii de externe și șefii statelor CSI vor acorda sprijin maxim în primul rând în soluționarea conflictului din Nagorno-Karabakh și în al doilea – în soluționarea problemei transnistrene”. „A fost confirmată pregătirea miniștrilor de externe de a sprijini autoritățile din aceste țări în identificarea soluțiilor echitabile și urgente în soluționarea acestor conflicte”, a adăugat Lebedev. Întrebat ce părere are despre „Memorandumul Kozak”, Leancă a declarat că acesta ține de domeniul trecutului și că în prezent mai important pentru autoritățile R. Moldova este să „încerce să găsească noi soluții pentru problema transnistreană în formatul de negocieri existent”. Republica Moldova predă la acest summit Federației Ruse președinția în CSI. Rusia va prezida CSI începând cu 1 ianuarie 2010. Următorul Consiliu al miniștrilor de externe ai statelor CSI va avea loc în martie, 2010, la Moscova.

<http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/10/08&ay=26267>

- **Convorbiri Osipov-Nesterușkin pe Tema Reglementării Conflictului Nistrean. Radio Europa Liberă. 13.10.2009.**

Vicepremierul Victor Osipov, responsabil cu rezolvarea conflictului transnistrean, a discutat cu ambasadorul rus cu misiuni speciale, Valeri Nesterușkin despre reînceperea procesului de negocieri. Osipov este citat într-un comunicat de presă cu declarația că noul guvern dorește găsirea unei soluții politice în formatul de negociere 5+2. Comunicatul guvernului mai spune că reluarea convorbirilor în acest format a fost sprijinită de mediatorii și observatorii procesului de reglementare, care s-au întâlnit pe 6 octombrie la Viena sub egida președinției elene a OSCE. <http://www.europalibera.org/archive/news/20091013/445/445.html?id=1850182>

- **Transnistria Insistă asupra Creșterii Prezenței Militare Ruse în Regiune. Infotag. 16.10.2009.**

Delegația transnistreană în Comisia Unificată de Control (CUC) consideră „rațional să se adreseze Federației Ruse cu cererea de a restabili contingentul său militar în Transnistria pînă la efectivul anterior. Despre aceasta se spune în adresarea delegației, făcută publică joi, 15.10.2009 la ședința CUC. Autorii săi consideră că majorarea numărului de pacificatori ruși „va contribui la reducerea nivelului de îngrijorare a majorității absolute a populației Transnistriei privind posibila destabilizare a situației”. În opinia delegației transnistrene la CUC, acest pas va duce la „consolidarea încrederii în partea moldavă în întregime și la aspirația spre soluționarea pașnică și corectă a divergențelor dintre Republica Moldova și Transnistria”. „Nu este secret că orice prezență străină în Transnistria, afară de cea rusă, va fi interpretată de transnistrenii care aparțin diferitelor grupuri etnice, în mode negativ. Numai Rusia, ca țară garant, se bucură de încrederea absolută a populației regiunii. Numai Rusia este în stare să mențină pacea pe malurile Nistrului”, se spune în adresare. Moldova pledează nu numai împotriva reducerii prezenței militare ruse în regiune, dar și pentru schimbarea mecanismului pacificator actual cu misiunea de observatori civili internaționali. Delegația moldoveană de nenumărate ori a pus problema reducerii contingentului din Transnistria, care depășește cu peste 100 de persoane numărul maxim de 500 de militari, așa cum prevede Acordul de la Odesa din 1998. Tiraspolul oficial însă refuză acest lucru, susținînd că batalionul său de rezervă, dislocat în satul Vladimirovca, nu se află în zona de securitate.

<http://www.infotag.md/noutati/580847/>

OPINII, COMENTARIIL, INTERVIURI

1. **Victor Chirilă: Summit-ul CSI s-a Consumat, iar AIE a Rămas Unită. Info-Prim-Neo. 12.10.2009.**

La 9 octombrie, la Chișinău a avut loc Summit-ul Comunității Statelor Independente (CSI), eveniment ce ar fi trebuit, în viziunea fostei guvernări, să încununeze victoria Partidului Comuniștilor (PCRM) în alegerile parlamentare din acest an. Mai mult decât atât, în cazul perpetuării PCRM la guvernarea țării, Summit-ul CSI ar fi urmat să consfințească reorientarea spre Est a politicii externe a R. Moldova. Înfîngerea PCRM la alegerile parlamentare repetate din 29 iulie și preluarea puterii de către Alianța pentru Integrare Europeană (AIE) a dat peste cap planurile ex-președintelui Vladimir Voronin și partidului său.

Este știut că partidele din cadrul AIE au viziuni diferite vizavi de soarta CSI și, mai ales, față de prezența țării noastre în această organizație regională dominată de Federația Rusă. Nu întâmplător, deci, oponenții AIE au sperat în taină că organizarea Summit-ului CSI la Chișinău va aduce cu sine și primele fisuri în fundamentul Alianței. Acum, când Summit-ul CSI a trecut în istorie, putem spune că așteptările oponenților AIE au rămas neîmplinite. Dimpotrivă, chiar, Alianța a reușit să transforme Summit-ul CSI dintr-o reală provocare la unitatea sa, într-o

oportunitate numai bună de valorificat pentru promovarea propriilor obiective de politică internă și externă, iar rezultatele vorbesc de la sine.

În primul rând, *prezența Președintelui Federației Ruse Dmitry Medvedev la lucrările Summi-tului, reflectă disponibilitatea Moscovei de a coopera cu noile autorități de la Chișinău.* De altfel, declarațiile făcute de Președintele Medvedev după întrevederile bilaterale avute cu Președintele Interimar al Moldovei, Mihai Ghimpu, și candidatul AIE la funcția de șef al statului, Marian Lupu, denotă că Moscova nu plânge după Vladimir Voronin și PCRM. Printre altele, aflat la Summit, Ministrul de Externe rus Sergey Lavrov a confirmat o dată în plus că Moscova nu a iertat lui Voronin refuzul de a semna, în anul 2003, Memorandumul Kozak.

Certe este, însă, că *Moscova este în căutare de noi parteneri credibili la Chișinău.* Acceptul Președintelui rus Dmitry Medvedev de a se întâlni cu Marian Lupu, ignorându-l, în același timp, pe fostul președinte, trebuie privită anume prin această prismă. Chiar dacă nu cunoaștem detaliile discuțiilor avute de Lupu cu Medvedev, întrevederea în sine constituie un semn simbolic de susținere pentru candidatul AIE la funcția de președinte al R. Moldova. În plus, prezența lui Marian Lupu la reuniunea în plen a șefilor de state nu a avut loc fără consimțământul tacit al acestora din urmă și, mai ales, a președintelui rus. Aceste gesturi politice din partea Moscovei nu sunt deloc întâmplătoare, iar liderii și strategii PCRM ar trebui să le ia serios în considerare.

Totodată, *AIE a reușit să folosească contextul și tribuna Summit-ului CSI pentru a anunța principalele postulate ale politicii sale externe*, și anume: 1) Integrarea Moldovei în UE ca scop strategic major; 2) Relații pragmatice, coerente, previzibile și transparente cu partenerii externi, inclusiv din CSI; 3) Moldova nu abandonează CSI, dar cooperarea sa în această organizație se va axa preponderent pe dezvoltarea cooperării economice în cadrul CSI; 4) Respectarea statutului de neutralitate a Moldovei de către toate statele, inclusiv de către Federația Rusă, care trebuie să-și retragă necondiționat trupele sale de pe teritoriul țării noastre; 5) Memorandumul Kozak este un document mort, iar soluționarea politică a problemei transnistrene se va face în formatul „5+2”; 6) Moldova va pleda ca UE și SUA să-și asume un rol mai mare în identificarea și garantarea unei soluții politice durabile pentru problema transnistreană; 7) Trupele ruse de „menținere a păcii” trebuie înlocuite cu o misiune civilă internațională de monitorizare etc.

Deciziile luate în cadrul Summi-tului vor avea, însă, un impact minim pentru soarta de mai departe a CSI, care rămâne în continuare o organizație regională inefficientă și, mai grav, în proces de descompunere. Este adevărat, la reuniunea lor de la Chișinău, șefii de state ai CSI au examinat proiectul deciziei privind întreprinderea unor măsuri comune destinate depășirii crizei financiare și economice. Merită de remarcat că acest lucru se întâmpla abia la un an de la declanșarea crizei. În plus, documentul examinat trasează doar direcțiile generale ale acțiunilor anti-criză comune, iar planul de măsuri concrete urmează abia de acum încolo să fie elaborat și aprobat de către guvernele statelor membre ale CSI. Acest lucru înseamnă că, mai mult decât probabil, organizația ar putea dispune de un eventual Plan de Acțiuni anti-criză, gata pentru implementare, doar la anul viitor.

Este această situație o confirmare a eficienței CIS? Cu certitudine, NU. Pe deasupra, avem temeuri serioase pentru a pune la îndoială șansele implementării viitorului Plan de Acțiuni anti-criză în condițiile în care nu exista o claritate asupra fondurilor alocate pentru implementarea acțiunilor convenite, iar CSI continuă să fie măcinată de

probleme structurale și de acțiunile centrifuge ale membrilor săi. Lipsa șefilor de state din Asia Centrală de la reuniunea de la Chișinău, unde s-a discutat Planul comun anti-criză, este simptomatică în această privință.

Din multiplele hotărâri luate în cadrul Summit-ului, deciziile referitoare la celebrarea celei de a 65-cea aniversări de la sfârșitul celui de al doilea război mondial au șanse reale pentru a fi implementate până la capăt. Această constatare, odată confirmată, va demonstra, o dată în plus, că Summit-urile CSI excelează cel mai bine în calitate de comitete organizatorice (*ORGCOMITET*) ale unor ceremonii festive. Or, acest lucru este departe de rolul pe care aceste reuniuni la vârf ar trebui să-l aibă pentru soarta Comunității Satelor Independente.

<http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/10/12&ay=26311>

2. Interviu cu Victor Chirilă: Premisele unui succes al Parteneriatului Estic. Radio Europa Liberă. 16.10.2009.

Interviu cu Victor Chirilă (APE) prilejuit de planul de acțiuni propus de Nicu Popescu (Consiliul European pentru Relații Externe) și de vizita la Chișinău a ministrului de externe suedez

Republica Moldova ar putea să ofere Uniunii Europene oportunitatea relansării politicilor sale din vecinătatea estică. Oportunitate care a apărut după schimbarea de putere de la Chișinău dar și pe fundalul veștilor proaste venite în ultimul timp din regiune și care au redus la minim speranțele Bruxelles-ului legate de așa-numitul Parteneriat Estic, destinat Armeniei, Azerbaidjanului, Georgiei, Moldovei, Ucrainei și Belarus. Această concluzie se găsește într-un plan succint de acțiuni, propus recent de cercetătorul Nicu Popescu de la Londra, de la Consiliul European pentru Relații Externe.

Europa Liberă: *Despre șansele ca Moldova să devină un model de succes pentru politicile de vecinătate ale Uniunii Europene, discutăm în această dimineață cu expertul Victor Chirilă, de la Asociația pentru Politică Externă. Mai întâi, vreau să vă întreb dacă Bruxelles-ul ar privi într-adevăr Republica Moldova ca pe o țară cu cele mai mari șanse pentru realizarea cu succes a politicilor Uniunii Europene pentru vecinătatea sa estică?*

Victor Chirilă: Eu cred că Bruxelles-ul speră că toate statele din Parteneriatul estic sunt o șansă pentru a demonstra cum că această nouă inițiativă poate fi una de succes. Parteneriatul estic într-adevăr ne propune noi oportunități și aici mă refer la semnarea unui nou acord de asociere și la liberalizarea regimului de vize și la aprofundarea relațiilor comerciale prin semnarea unui acord comprehensiv de liber schimb cu Uniunea Europeană. Perspective sunt. Ca această inițiativă să fie una de succes este nevoie ca și condițiile interne din statele vizate să permită acest lucru. Vedem că în Ucraina avem discuții politice interminabile, instabilitate la nivelul conducerii.

Europa Liberă: *O criză a gazelor cu Federația Rusă, din când în când..*

Victor Chirilă: Și presiunile din partea Federației Ruse care împiedică Uniunea Europeană să-și promoveze coerent politica nestingherită. În R. Moldova, iată, după alegerile din acest an, se pare că se conturează o alianță pro-europeană, o Alianță care este gata să promoveze nu doar un discurs pe potrivă pentru integrare europeană dar și un plan concret de acțiuni.

Europa Liberă: *Studiul cercetătorului de la Londra conține propuneri foarte concrete, cum ar fi trimiterea unei misiuni europene de asistență în promovarea reformelor din Moldova, alcătuită din 15-20 de consultanți pentru instituții ca președinția, parlamentul, ministerul justiției și de interne, SIS, ministerele economiei și*

agriculturii. Cum credeți, și-ar dori Chișinăul o asemenea eventuală asistență sau ar accepta o asemenea propunere și de la cine de fapt ar trebui să vină inițiativa?

Victor Chirilă: Comisia Europeană în rapoartele sale privind realizarea Planului R. Moldova-Uniunea Europeană arată că suntem în urmă la anumite capitole de reforme și anume aceste deficiențe vizează reforma sectorului de securitate, vizează anume lipsa unor progrese reale în reformarea sectorului economic. Aceste propuneri pe care le formulează Nicu Popescu vizează exact acest lucru, aceste sectoare. Cred că este benefic pentru țara noastră. R. Moldova este interesată într-o astfel de asistență. Sunt sigur că această posibilitate se analizează și la Bruxelles și chiar, din câte cunosc, anumite mesaje în acest sens au fost trimise deja de la Chișinău funcționarilor europeni. Astăzi, la Chișinău se va afla ministrul de externe al Suediei, care, în același timp este și președintele în exercițiu al Uniunii Europene și aceste discuții vor continua și aici. Probabil discuțiile vor fi mult mai concrete cu oficialii europeni și cred că în timpul apropiat am putea să ne așteptăm la niște oferte concrete din partea Uniunii Europene.

Europa Liberă: Dle Chirilă, în același sinopsis de la Londra, mai găsim recomandarea ca Uniunea Europeană să-și sporească sprijinul într-un mod mult mai vizibil decât pînă acum. Și anume prin proiecte cum ar fi: acoperirea cu internet fără fir a întregii țări sau de reducere a costului de călătorie cu avionul în țările Uniunii sau, un alt proiect, de luptă cu corupția în rîndul poliției auto prin instalarea pe șosele și drumuri a unor camere video cu radare, un sistem care există în Europa. Cum credeți, cît de realiste ar fi asemenea proiecte și dacă Moldova ar avea dorință să se lanseze în proiecte de acest gen?

Victor Chirilă: Toate proiectele pe care le-ați menționat în primul rînd necesită voință politică la Chișinău, necesită acțiuni în primul rînd din partea Guvernului R. Moldova. Sigur că aici ne confruntăm cu o altă problemă. Asistența necesară sau mai bine zis resursele financiare pentru a realiza aceste lucruri. Iată aici, Uniunea Europeană ar putea să ne ajute pentru că, dacă vorbim de demonopolizarea călătoriilor aeriene sigur că aici avem nevoie de acțiuni din partea Guvernului. Dacă vorbim despre extinderea rețelei de internet în țară, iarăși avem nevoie de acțiuni clare din partea administrației. R. Moldova are nevoie de resurse pentru a depăși criza financiară, în primul rînd. Cred că Uniunea Europeană ar putea să ne ofere un pachet mai consistent de asistență tehnică și financiară care să vizeze și aceste lucruri. Prioritatea acum este depășirea crizei financiare și economice și îndeplinirea angajamentelor sociale. În situația în care autoritățile nu vor putea face față crizei actuale, am putea să ne pomenim în primăvară cu o nouă criză politică. Și atunci, această Alianță care se declară pro-integrare europeană nu va avea posibilitatea să îndeplinească aceste acțiuni pe care le formulează Nicu Popescu de la Londra.

Europa Liberă: Toate aceste inițiative ar fi posibile dacă în Moldova va rămâne un Guvern stabil..

Victor Chirilă: Cu siguranță da. Criza politică pe care trebuie să o depășim ar putea să strice toate aceste planuri. Propunerile sunt foarte importante pentru noi dar ele sunt dependente de depășirea crizei instituționale prin care trece încă R. Moldova și afirmarea Alianței ca o forță care într-adevăr poate guverna R. Moldova. Or, actualmente în societate foarte mulți oameni au încă anumite dubii față de capacitatea Alianței de a-și onora obligațiile sociale.
<http://www.europalibera.org/content/article/1853125.html>

3. Eugen Revenco: Desemnarea Noilor Ambasadori la Chișinău și București Este o Problemă Oarecum Delicată. Info-Prim-Neo. 12.10.2009.

Pentru a relansa relațiile diplomatice moldo-române este foarte importantă discutarea problemei numirii noilor ambasadori la Chișinău și București, consideră Eugen Revenco, coordonator de programe la Asociația pentru

Politică Externă (APE). Expertul a declarat că desemnarea noilor ambasadori „este o problemă oarecum delicată”. „La Chișinău nu există un președinte cu puteri depline, iar la București președintele este pe ducă, adică în curând va intra în campanie electorală și iarăși nu este cel mai potrivit moment pentru desemnare, deși lucrurile nu sunt excluse”, a menționat Revenco. El a mai spus că, în lipsa unei stabilități politice la Chișinău și București, discuțiile dintre țări nu vor avea rezultatul scontat. Întrebat la ce ne putem aștepta de la vizita ministrului ad-interim de externe al României la Chișinău, Cătălin Predoiu (anunțată pentru această săptămână – n.r.), expertul de la APE a spus că este situația mai multor miniștri din România, care vin în Moldova doar pentru câteva ore. Asemenea vizite servesc la imagine, dar lasă și loc pentru speculații. Eugen Revenco crede că deja este timpul ca și ministrul moldovean de externe să efectueze o vizită la București. Întrebat dacă ar putea fi semnat acum Tratatul de frontieră dintre R. Moldova și România, Revenco a spus că nu este momentul potrivit, întrucât este un subiect excesiv de politizat. „Trebuie discutate documentele care nu sunt conflictuale, cum ar fi pregătirea către semnarea Convenției privind micul trafic de frontieră, eventual deschiderea consulatelor la Bălți și Cahul, deși și aici este marea provocare pentru România: cât de repede va fi dispus statul vecin să deschidă aceste consulate pe teritoriul R. Moldova, despre care atât de mult s-a vorbit. Apoi Guvernul României ar urma să dea un răspuns și pentru consulatul R. Moldova la Iași”, a spus expertul APE. Recent, vicepremierul Iurie Leancă, ministru al afacerilor externe și integrării europene al R. Moldova, a avut o convorbire telefonică cu Cătălin Predoiu. Miniștrii au discutat priorități în relația bilaterală între cele două țări, perspectiva europeană a R. Moldova și s-au referit la posibilitatea unei întâlniri în perioada imediat următoare. Într-un comunicat de presă al ministerului de externe român, se spune că ministrul Predoiu a subliniat în urma discuției că cele două state trebuie să aibă o relație apropiată și privilegiată, și a reafirmat disponibilitatea României în acest sens.

<http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/10/12&ay=26314>

4. Premierul moldovean Vlad Filat a fost aplaudat în Parlamentul European și asigurat de susținere. Info-Prim-Neo. 30.09.2009.

Deputații europeni au salutat formarea unui guvern democratic la Chișinău și i-au spus prim-ministrului Vlad Filat, prezent la ședința Comitetului pentru Afaceri Externe a Parlamentului European (PE), marți, 29 septembrie, că așteptările oficialilor europeni față de acest guvern sunt foarte mari. Membrii prezidiului ședinței au remarcat unele aspecte din programul de guvernare, propus de Vlad Filat pentru anii 2009-2013. Europarlamentarii au apreciat și faptul formării unui guvern „necomunist la Chișinău, ceea ce înseamnă un nou pas în evoluția R. Moldova”.

În discursul introductiv, premierul moldovean a făcut o retrospectivă a evenimentelor politice din R. Moldova, desfășurate odată cu venirea la putere a Partidului Comuniștilor (PCRM), care a guvernat timp de opt ani țara. „Peste opt ani de zile R. Moldova a fost condusă de către generalul de miliție sovietică Vladimir Voronin. Odată cu venirea lui la putere, țara a ajuns într-o situație foarte gravă: nu erau respectate drepturile și libertățile cetățenilor, economia a fost monopolizată, presa a ajuns să nu fie liberă și peste un milion de cetățeni moldoveni au plecat la muncă peste hotare, pentru a-și întreține familia”, a spus Filat. Vlad Filat a declarat că alegerile din iulie 2009 au permis constituirea unei coaliții parlamentare majoritare – Alianța pentru Integrarea Europeană (AIE), care, la rândul său, a permis alegerea Parlamentului și Guvernului, specificând că mai urmează și procesul de alegere a președintelui țării.

„Nu avem încă un dialog cu PCRM, astfel planează pericolul unor alegeri anticipate, care ar costa foarte mult țara”, a spus Filat. Premierul moldovean a menționat în context că anume în această perioadă problema cea mai

gravă, care necesită o soluționare rapidă, este cea economică, menționând și starea foarte proastă la capitolul deficitului bugetar. Monica Macovei, președintele delegației interparlamentare a PE cu R. Moldova, a menționat că pentru a obține rezultate bune, AIE va trebui să dea dovadă de unitate. „Aveți susținerea noastră pentru adoptarea și punerea în aplicare a reformelor necesare, pentru că aveți foarte mult de lucru în toate domeniile. Este foarte important ca voința politică pentru reforme să fie dovedită prin măsuri imediate, în sensul planificării concrete a reformelor”, a spus Macovei. Europarlamentarul român Ioan Mircea Pașcu i-a recomandat lui Vlad Filat să înceapă activitatea cu rezolvarea problemelor economice, după care să găsească și limbaj comun cu opoziția. „Cetățenii R. Moldova merită o schimbare. Este foarte neplăcut pentru o țară cu o situație economică dificilă să treacă alte alegeri parlamentare”, a spus un alt europarlamentar român, Renate Weber. În același timp, Weber s-a declarat convinsă că în caz de alegeri anticipate, partidele democratice vor câștiga detașat, având acces la radioteleviziunea publică. „Cred că este necesar și un pas al nostru în apropierea R. Moldova de UE și anume de schimbare a regimului de vize pentru cetățenii moldoveni. Este cu totul absurd să ne imaginăm că dacă acest lucru s-ar întâmpla, va avea loc un exod masiv al muncitorilor din Est în UE. Nu-i adevărat.

Cetățenii moldoveni astfel ar deveni purtătorii unor valori europene”, a opinat Renate Weber. Elena Băsescu, la fel europarlamentar român, l-a întrebat pe Vlad Filat care vor fi relațiile ulterioare dintre R. Moldova și România, apoi s-a declarat interesată și de măsurile întreprinse de noul guvern în vederea garantării libertății presei în R. Moldova. „Relațiile dintre R. Moldova și România vor fi firești și vor avea la bază trecutul, istoria, dar și viitorul nostru comun”, a specificat Filat la prima întrebare. Referindu-se la libertatea mass-media, Filat a anunțat că în scurt timp urmează să fie modificat Codul Audiovizualului, astfel încât cetățenii să fie informați, nu manipulați. „Problema Moldovei este problema UE. Avem nevoie de R. Moldova mai mult decât de un vecin al UE”, a declarat un alt europarlamentar din România, Adrian Severin, care a adresat trei mesaje. Primul a fost pentru premier, spunându-i că angajamentul AIE pro-european, ar trebui să fie mai întâi unul pro-moldovenesc. A doua sugestie a ținut de formarea unui spațiu public în R. Moldova, unde să fie discutate toate problemele naționale. Cel de-al treilea mesaj al europarlamentarului a fost pentru partidul de opoziție de la Chișinău – PCRM. „PCRM este evident parte a sistemului pluralist al R. Moldova, dar tendința de a începe un fel de „guerilă politică” va duce la scoaterea acestui partid de pe piața politică din R. Moldova”, a declarat Severin.

După multe alte întrebări și răspunsuri, Monica Macovei a menționat că toate chestiunile expuse în cadrul ședinței au fost fixate și că se vor regăsi în agenda interparlamentară de cooperare dintre R. Moldova și UE. „Ne dorim un dialog deschis cu dumneavoastră și așteptăm acțiunile”, a spus Macovei. După aplauzele europarlamentarilor, Vlad Filat a reiterat poziția proeuropeană a R. Moldova și faptul că guvernul de la Chișinău este deschis pentru colaborare. Premierul Vlad Filat și vicepremierul Iurie Leancă, ministrul de externe al R. Moldova, se află la Bruxelles în perioada 29-30 septembrie. Aceasta este prima vizită realizată de conducerea executivului imediat după învestirea acestuia săptămâna trecută. În cadrul acestei vizite de lucru, oficialii moldoveni au avut și o întrevedere cu președintele PE, Jerzy Buzek. <http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/09/30&ay=26048>

5. Modelul Cipriot – Soluție pentru Problema Transnistreană. Info-Prim Neo. 19.10.2009.

Info-Prim Neo: *Primul președinte al R. Moldova, Mircea Snegur, a declarat recent într-o conferință că Bucureștiul a sprijinit Chișinăul în războiul de pe Nistru. Este prima dată când a fost recunoscută oficial implicarea autorităților românești în evenimentele din primii ani de după declararea Independenței R. Moldova. De ce tocmai acum a fost posibil să se spună lucrurilor pe nume?*

Valeriu Muravski: Desigur, ar fi corect să-l întrebați personal pe domnul Snegur, ce a avut în vedere prin această declarație. Totuși, trebuie să confirm că România ne-a sprijinit în aceea perioadă, pornind chiar de la faptul că a fost prima țară care a recunoscut independența R. Moldova. Pe atunci, se vehicula și deja de douăzeci de ani se vehiculează ideea „unirii” cu România, dar aceasta se făcea de către forțele care aveau interes de a manipula electoratul cu scopul de a obține victoria, în primul rând, de către Partidul Comuniștilor. România a sprijinit activitatea primului Guvern moldovenesc prin delegarea unor specialiști și experți în domeniul reformelor. Ne-a susținut în elaborarea și baterea monedei naționale. În condițiile în care piața noastră era dezichilibrată total, magazinele erau pustii, mărfurile de larg consum nu existau, ne-a susținut cu un credit tehnic care ne-a permis să importăm mărfuri care nu erau la noi, ca să încercăm să echilibrăm masa monetară cu masa marfară. În perioada imediat următoare declarării Independenței, am fost nevoiți să începem fortificarea forțelor armate ale noului stat, începând cu Ministerul Apărării, care nu exista, de facto. Practic, nu exista nimic. Erau niște unități militare pe teritoriul R. Moldova care erau subordonate Moscovei. În acea perioadă, până am preluat noi puterea în sensul adevărat al cuvântului, o bună parte din armamentul aflat pe teritoriul unităților respective a fost evacuat peste hotarele țării. Desigur, în asemenea situație, când am pornit crearea Armatei Naționale, am fost sprijiniți de România atât logistic, cât și cu echipament. Dar nu putem afirma despre implicarea directă a României în evenimente.

Info-Prim Neo: *În aceeași conferință prim-ministrul român din acea perioadă, Petre Roman, s-a referit la „întâlnirile de la Huși”, în cadrul căroră, s-au luat unele „decizii importante dar și riscante”. Ce s-a pus la cale la Huși?*

Valeriu Muravski: Tot ce pot spune e că după ce ne-am declarat Independența, ne-am confruntat cu diverse probleme. Era o problemă însăși crearea statului cu toate structurile sale, cu administrația sa, frontiere, vamă, grăniceri, armată, afacerile interne, sistemul financiar-bancar, sistemul fiscal, toate elementele necesare existenței unui stat. Noi nu aveam experiența necesară și atunci am făcut o înțelegere cu Guvernul României, care era condus pe atunci de Petre Roman, să ne întâlnim la Huși, această localitate fiind aleasă doar pentru că era comodă ambelor părți. În cadrul acestor întâlniri discutam problemele cu care ne confruntam și căutam soluții. Au fost vreo 3 sau 4 întâlniri, organizate la Huși, care ne-au ajutat să creem structurile de stat și să începem administrarea afacerilor în stat. Desigur, se discuta și politica externă. Noi nu aveam experiență și nici nu prea aveam diplomați pe atunci. Era necesar să găsim specialiști și pentru Compania „Air Moldova”, care a apărut atunci. Am făcut un apel către toți originarii din Moldova care își făceau serviciul militar în diferite unități militare din fosta Uniune Sovietică. Vreo 10 tineri s-au întors la Chișinău și trebuiau pregătiți să preia această companie, inclusiv în calitate de piloți, pentru că trebuiau să fie organizate zborurile și atunci una din înțelegerile cu Guvernul României a constat în faptul că prin intermediul structurilor de la București acești tineri piloți militari să fie reciclați pentru navele civile și să treacă stagierea la București. Referitor la „riscuri” – toată viața este un risc, iar politica cu atât mai mult.

Info-Prim Neo: *Cum a început războiul de pe Nistru? Ce l-a strânsit?*

Valeriu Muravski: Bazele acestui conflict au fost puse de Guvernul Uniunii Sovietice încă în 1924 odată cu apariția Republicii Autonome Sovietice Socialiste Moldovenești pe malul stâng al Nistrului în componența Republicii unionale Ucraina. Aceasta era deja o pregătire și o pretenție a Moscovei în realipirea Basarabiei. Multe lucruri care s-au făcut pe timpul lui Stalin aveau drept scop menținerea teritoriilor în componența Uniunii Sovietice, inclusiv prin metode de modificare a frontierelor administrative, prin includerea teritoriilor unor republici unionale în componența altor republici unionale. Așa s-a procedat cu Transnistria, cu o parte din teritoriul

din nordul și din sudul Moldovei care au fost incluse în componența Ucrainei. Această tactică au aplicat-o și față de Ucraina, în Georgia, în Armenia și Azerbaidjan. Astfel, au fost planificate pentru viitor conflicte care să permită Moscovei să-și mențină influența în republicile respective. În Transnistria nu a fost un conflict interetnic, precum încearcă să interpreteze unii. Conflictul din Transnistria a fost o consecință a conflictului programat încă pe vremea lui Stalin. În momentul în care s-a început procesul de renaștere națională și, ca și consecință, declararea Independenței, partea stângă a Nistrului era mult mai ideologizată în stilul ideologiei comuniste. Acolo au fost mai mulți adepți ai menținerii Uniunii Sovietice și pe lângă acestea mai erau și manipulați cu vehicularea „unirii” cu România. Din partea Chișinăului în conflict au participat forțele Ministerului de Interne și voluntari, iar de partea Tiraspolului era Armata a 14-a, mercenarii cazaci și chiar elemente criminale eliberate de prin închisori.

Info-Prim Neo: Care a fost rolul liderilor politici de la Tiraspol?

Valeriu Muravschi: Nu liderii de la Tiraspol au avut rolul decisiv în declanșarea conflictului. Dacă nu era Smirnov sau Antiufeev, ar fi fost altcineva, deoarece interesul Moscovei în aceea perioadă pentru acest teritoriu era enorm, Moldova fiind un cap de pod pentru ieșirea spre Balcani și Europa de Sud Est. De aici pornesc lucrurile. A dominat un interes, ale cărui baze au fost puse încă pe vremea lui Stalin, iar consecințele fiindu-i și azi resimțite. Rusia ca succesor de drept a Uniunii Sovietice a preluat și interesele geopolitice ale fostului imperiu sovietic.

Info-Prim Neo: În aceeași conferință Dvs. ați declarat că aleșii de la 29 iulie sunt mai norocoși decât au fost primele autorități ale R. Moldova independente, cel puțin din motivul că printre ei nu se află liderul Partidului Poipular Creștin Democrat, Iurie Roșca. La ce v-ați referit?

Valeriu Muravschi: Multă lume din R. Moldova, mai ales după guvernarea comuniștilor cu metodele lor, a fost în mare așteptare a schimbării după alegerile parlamentare din 29 iulie. Și eu doresc ca copii, nepoții să trăiască într-un stat cu o politică clară în care să fie respectate drepturile și libertățile cetățenilor. Dar, desigur, există loc și pentru scepticism, pornind de la trecutul nostru politic, mă refer la anul 1998 când a fost creată Alianța pentru Democrație și Reforme. Și atunci am fost în mare așteptare după ce Partidul Democrat Agrar a dominat vreo 6 ani viața politică din țară. La început eram cu toții în așteptare, mergea parcă totul bine ca până la urmă să înceapă scindările. Deja toată lumea știe că un „rol” important în scindarea Alianței pentru Democrație și Reforme l-a jucat atunci PPCD și personal Roșca.

Info-Prim Neo: Credeți că a avut interese personale sau că a jucat în interesul cuiva?

Valeriu Muravschi: E greu de spus ce a predominat, interesul străin sau interesul personal. Când a venit Guvernul Sturza, care a declarat ferm vectorul politicii interne și externe a R. Moldova, inclusiv integrarea europeană, PPCD a părăsit imediat Alianța. PPCD a schindat Alianța care și așa era fragilă, pentru că mai existau și probleme cu alți lideri politici. PPCD a votat demiterea Guvernului Sturza împreună cu comuniștii care, era clar și în 98, deținând 40 mandate în Parlament, doreau un singur lucru - scindare, distrugere, haos și venire la putere. Iată de ce am subliniat că îmi pare bine că între cele 4 partide care au format Alianța pentru Integrare Europeană sper să nu fie „Roșca”. Am vorbit metaforic. Nu pot să înțeleg nici până azi, cum atîta timp a manipulat atîta lume, printre care la început m-am numărat și eu. În general, la noi, aici, în Basarabia se întâmplă deseori lucruri „inexplicabile”.

Info-Prim Neo: În ce condiții a fost semnat Acordul moldo-rus din 1992? A fost demisia Guvernului Muravschi una dintre condițiile semnării lui?

Valeriu Muravschi: Nu, nu pot afirma categoric acest lucru. Demisia a avut mai multe cauze, printre care conflictul apărut între Guvern și Parlament. Guvernul a înaintat un program de privatizare care nu a fost acceptat.

Parlamentul a preferat un program propus de un grup „neidentificat”, care avea pe atunci sprijin în Partidul Social Democrat și care a prezentat un proiect social-populist. Ei au propus privatizarea prin bonuri pentru a împărți patrimoniul național în rândurile cetățenilor. Rezultatul privatizării îl cunoaștem. Relațiile dintre Guvern și Parlament s-au înrăutățit și nu mai aveam sprijinul necesar în promovarea reformelor, perdeam mult timp în zadar în discuții interminabile. Apăruse mari probleme în partea stângă a Nistrului. La Dubăsari, Grigoriopol, Tighina erau comisariate de poliție care erau supuse permanent unor atacuri din partea forțelor transnistrene. Guvernul căuta soluții. Una dintre propunerile pe care le-am înaintat Parlamentului a fost descentralizarea puterii, transmiterea unei bune părți a puterii de la centru către autoritățile locale. Consideram necesar oferirea Transnistriei statutului de zonă economică liberă. Încercam să facem asemenea propuneri prin care să nu se agraveze conflictul și să menținem integritatea teritorială a R. Moldova. Ne gândeam că în viitor vom promova reformele, vom implementa standardele occidentale, vom îmbunătăți nivelul de viață și multe probleme, inclusiv cu Transnistria, vor dispărea de la sine. Guvernul Muravski, ne mai având sprijinul Parlamentului în promovarea reformelor politice și economice, și-a prezentat demisia. Aceasta s-a întâmplat în perioada când se acutizase criza în Transnistria, se începuse la Tighina conflictul armat. Eu, fiind pacifist, nu puteam, pur și simplu nu puteam să accept asemenea lucruri. Președintele Snegur căuta soluții pentru oprirea conflictului armat și a semnat Acordul cu Elțin, deoarece era clar că R. Moldova nu are șanse în fața Armatei a 14-a. Dacă Acordul a fost condiționat, atunci cred că condiția indirectă a Rusiei a fost ca politica externă a R. Moldovei să nu se distanțeze de Moscova. Am atitudine bună față de poporul rus, dar Rusia ca imperiu are viziunea și interesele sale în lume. La acea etapă, Rusia ca succesor de drept a preluat și interesele geopolitice ale fostei Uniuni Sovietice.

Info-Prim Neo: *Privind înapoi acum, peste aproape 20 de ani, vedeți posibilități nevalorificate de dirijare a evenimentelor într-o altă albie?*

Valeriu Muravski: După demisia Guvernului, cred că Președintele Snegur a făcut tot posibilul pentru a înceta focul semnând acordul cu Președintele Elțin. A fost o decizie necesară. E greu de spus dacă au fost posibilități nevalorificate. Bazele conflictului au fost puse demult. Chiar și pe timpul Uniunii Sovietice exista o diferență între malul drept și malul stâng al Nistrului. Potențialul economic principal, potențialul industrial era concentrat în stânga Nistrului, ideologia comunistă avea rădăcini adânci... armata a -14... De ce se făceau lucrurile acestea? Toate acestea aveau ca scop menținerea Transnistriei și nu numai în caz dacă malul drept al Nistrului își alege alt viitor.

Posibil că guvernării de atunci nu au folosit la maximum posibilitățile de a informa populația din stânga Nistrului. În schimb, acest vid a fost folosit de partea adversă care a încurcat mințile oamenilor din stânga Nistrului, jucând cu noțiuni de genul „limbă română”, „unire”, „NATO”, utilizând elementul nostalgic. Acesta a fost eșecul principal al politicii noastre referitor la Transnistria. Totuși, discutăm ipotetic. Până la urmă, interesele care au fost investite în Transnistria au dominat și dictat derularea evenimentelor. Consider că ar fi trebuit de urgentat reforma administrației publice locale cu lărgirea autonomiei locale cu lărgirea drepturilor economice, cu instaurarea zonelor economice libere. Poate că aceasta ar fi împiedicat agravarea conflictului, dar problema tot ar fi rămas...

Info-Prim Neo: *Ce soluții pentru problema transnistreană există astăzi?*

Valeriu Muravski: Sincer vorbind, mă gândesc de multe ori și la moment nu văd o soluție. Afirmția Federației Ruse, precum că rezolvarea problemei depinde de Chișinău și Tiraspol, are dreptul la viață în cazul în care se referă la voința politică a liderilor de pe cele două maluri ale Nistrului, dar să nu uităm că în spatele voinței

Tiraspolului stă interesul Kremlinului. Pe de altă parte, rezolvarea problemelor teritoriale nu numai în R. Moldova, dar și în toată lumea, depinde de marile puteri SUA, UE și Rusia. Cel mai dureros este că, în afară de problemele mari pe care le-am avut în acești 20 ani, de incapacitatea de a guverna normal această țărișoară, astfel încât să o scoatem pe un drum bun de dezvoltare, Transnistria ne-a luat multe eforturi politice, și nu numai, și ne-a reținut, ne-a frânat dezvoltarea și apropierea de standardele occidentale. Soluția depinde în mare măsură de Moscova, Washington și Bruxelles. Se pare că relațiile dintre aceste două mari puteri încep a se încălzi un pic, mai ales după decizia SUA de a plasa în Cehia și în Polonia obiectivele militare respective.

Gândindu-mă la viitorul R. Moldova, pentru a nu mai rata șanse și a nu mai pierde încă 20 de ani, în cazul în care nu avem soluții sprijinite de Moscova și Washington, eu aș accepta modelul Ciprului. Este Transnistria și las-o să fie. Ea nu este recunoscută. Haideți noi, partea asta a Nistrului, să ne apropiem de standarde occidentale, haideți să arătăm un nivel de viață mai bun, să realizăm niște lucruri care să schimbe și viziunea sau atitudinea populației din stânga Nistrului. Totuși, cred că acum șansele ca Rusia să-și schimbe atitudinea față de problema transnistreană și să sprijine mai clar rezolvarea ei sunt mai mari decât cu 15 – 18 ani în urmă. Balcanii nu mai există astăzi în formatul în care exista atunci când avea ațintit asupra sa interesul Rusiei. Din altă parte, sper că autoritățile rusești, venind dintr-o generație tânără, să conștientizeze, ca și întreaga lume inclusiv SUA, că astăzi planeta și omenirea se confruntă cu provocări și primejdii mult mai mari și că fără de eforturi comune omenirea nu prea are șanse de a supraviețui. Dacă ei vor ajunge la această înțelegere, vor vedea cât de puțin merită să piardă eforturi cu o Transnistrie sau Osetie. Acesta este optimismul meu. <http://www.info-prim.md/?a=100>

6. Condițiile și Șansele Obținerii Unui Credit din Partea FMI. Radio Europa Liberă. 13.10.2009.

Un interviu cu Mihai Manole, fost ministru de finanțe și reprezentant al R. Moldova pe lângă marile instituții financiare internaționale.

Mîine la Chișinău sosește o misiune a Fondului Monetar Internațional pentru negocierea condițiilor de creditare a Republicii Moldova, bani de care statul are nevoie urgentă pentru a face față crizei economice și bugetare. Semnarea unui nou acord de colaborare cu FMI, cel vechi, amintim, a expirat în luna mai, va debloca relațiile cu alți donatori externi, fiind și un semnal pozitiv pentru investitorii străini. Despre nuanțele negocierilor cu FMI vom discuta în această dimineață cu fostul ministru de finanțe, Mihai Manole, fost ambasador al Republicii Moldova în Statele Unite și reprezentant pe lângă principalele instituții financiare internaționale.

Europa Liberă: *Am să vă adresez întrebările împreună cu colega mea, Valeria Vițu. Mai întâi, însă, ar fi de menționat că misiunea încă n-a venit, dar reprezentanții ai autorităților de diferit nivel au și făcut aprecieri dintre cele mai diferite: de la faptul că ar exista o deschidere absolută din partea FMI față de noua putere de la Chișinău, pînă la cea mai recentă, pe care am și pomenit-o în titluri, a președintelui interimar Mihai Ghimpu că susținerea financiară va fi condiționată de FMI în modul cel mai dur, dar Moldova n-are de ales. V-aș întreba, deci, dle Manole, dacă Republica Moldova ar putea într-adevăr să aibă un tratament mai blînd din partea FMI?*

Mihai Manole: Într-adevăr, comentariile sunt foarte diferite, începînd de la faptul că am putea primi un sac cu bani, pînă la condițiile care ar putea fi foarte dure. Dar eu cred că adevărul este undeva la mijloc. Pe de o parte, relațiile cu FMI depind de dorința de a colabora cu această instituție financiară internațională, pe de altă parte, nu vin banii direct pentru toate necesitățile de la FMI. Relațiile bune cu FMI și realizarea programului de activitate

este un lucru bun. De asemenea, este binevenit să avem relații bune și cu alți donatori străini pentru a atrage investițiile străine. Acest program și realizarea lui demonstrează o stabilitate economică, politică și posibilitatea de a veni cu investiții în R. Moldova. Dacă ar fi să vorbim la capitolul conlucrări – în componența misiunii intră specialiști din diferite domenii - sistemul bancar, politică fiscală, indici macro-economici și aici mă refer la Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Banca Națională. Noi putem să facem trimitere la un exemplu istoric. Banca de Economii, sistemul bancar – anul 1999. Fondul Monetar punea o singură condiție - poate fi statul ca acționar dar nu poate avea alte drepturi decât cele prevăzute de legislație. Deci, ceea ce s-a întâmplat ulterior a fost deja privatizarea Băncii.

Europa Liberă: *Dle Manole, cer scuze că întrerup dar în regiune, dacă ne uităm un pic, condițiile FMI-ului au fost adesea apreciate ca fiind sufocante și chiar dăunătoare. În Serbia – concedierea a 20 la sută din funcționarii publici, în Ungaria, Letonia, România și Ucraina – măsuri ce au dus nu numai la creșterea șomajului dar și la înăsprirea politicilor fiscale și îngreunarea exportului. Ce alte condiții ar putea să ceară Moldova ca să găsească înțelegere la FMI?*

Mihai Manole: Noi ar trebui pe de o parte, să acceptăm situația existentă din R. Moldova și să primim bani. Ceea ce ați menționat dvs, sunt niște rezultate a negocierii, a conlucrării misiunii cu echipele din țările menționate și apoi începe analiza situației din țară. Dar scopul principal al programului este de a obține niște rezultate pozitive în dezvoltarea macro-economică, ceea ce ține de nivelul inflației, de creșterea produsului intern-brut. Dar acesta poate fi legat cu diminuarea cheltuielilor în sfera bugetară, cu unele modificări cât ține de problemele sociale. După negocieri, noi vom afla. De obicei, acest program este publicat pe site-ul reprezentanței FMI la Chișinău. Vor fi unele condiții. În opinia mea, nu tot timpul echipa anterioară a luat măsuri corecte. Ceea ce se comenta era opinia unei părți dar noi rar aflăm poziția FMI-ului. Dar acum vom avea posibilitate să știm ceea ce ține de politica fiscală, de economie, ce facem cu problemele sociale și așa mai departe.

Europa Liberă: *În principiu, anumite condiții se știu, ele sunt standard cumva la FMI cum ar fi reducerea cheltuielilor. Dar se știe, pe de altă parte, că fosta guvernare a operat deja modificări în acest domeniu, au fost reduse nevoile administrative cu vreo 20 la sută. Mai rămân cheltuielile de salarii și pensii...*

Mihai Manole: Fosta echipă a menționat că FMI a pus unele condiții neacceptabile, ceea ce ține de vârsta de pensionare. Eu nu cred că am putea să primim bani fără a avea o temă pentru acasă. În mare măsură va depinde și de competența echipei care va negocia, care va putea convinge, pentru că, acolo se lucrează cu cifre iar cifrele vorbesc foarte elocvent despre situația existentă și atunci când va fi acest program negociat, discutat și aprobat, vom cunoaște condițiile concrete. Vă spuneam ceva mai sus că s-a schimbat situația. Dacă noi porneam în sistemul bancar de la rolul statului ca acționar, apoi privatizarea, astăzi avem total o nouă situație. Dacă luăm politica fiscală, noi am vorbit mult de cota zero pe impozitul la profit. Cred că nu este corect când spune fosta echipă că asta este condiția investițiilor străine. Nu doar asta. Cred că în primul rând este vorba de stabilitatea politică, economică și alți factori care contribuie la atragerea investițiilor străine. Putem să ne referim la macro-economie, creșterea PIB-ului sau descreșterea PIB-ului.

Europa Liberă: *După părerea dvs, care ar putea fi cea mai dificilă condiție din partea FMI-ului?*

Mihai Manole: Cea mai dificilă condiție cred că va fi cea legată de veniturile bugetare și finanțarea sferei sociale. De exemplu, situația din domeniul educației - a fost micșorat numărul locurilor cu plată, crește numărul locurilor finanțate de la buget. Bugetul trebuie să finanțeze doar atât de cât este nevoie. Are nevoie de pedagogi, finanțează

pregătirea pedagogilor. În rest, trebuie să avem un principiu de economie de bază. Cred că vor fi discutate și problemele ce țin de asistența medicală obligatorie. Dacă am face trimitere la concluziile Curții de Conturi, situația este drastică în acest domeniu și au fost și unele remanieri de cadre. Ar putea fi discutată și problema pensiilor pentru că, noi suntem unica țară care nu am început reformarea sistemului de pensionare. Noi astăzi nu mai avem mijloace pentru a opera majorări a pensiilor. Avem cel mai mic nivel al pensiilor medii din regiune.

Europa Liberă: Dle Manole, ați putea să aduceți un exemplu când măsurile cerute de FMI au adus niște rezultate concrete?

Mihai Manole: Astăzi, în opinia mea, avem o situație complicată. Crearea economiei bazate pe consum – mă refer la ponderea impozitelor indirecte în veniturile bugetare. Am distrus economia națională. Nu cred că mai sunt țări în regiune care ar avea o asemenea situație. Și aici ar trebui să fie adoptate măsuri. Un exemplu ar fi în domeniul politicii fiscale. În ultimii ani, au fost luate decizii care au schimbat situația dar aici nu a fost implicată misiunea FMI-ului, ci echipa a luat decizii.

Europa Liberă: Credeți că ar putea să se producă o majorare a TVA-ului?

Mihai Manole: Dacă ar fi să luăm țările din regiune, spre exemplu Ungaria, de la 20 la 25. Majorarea TVA-ului pe de o parte...

Europa Liberă: Dar la noi nu ar putea duce asta și la creșterea prețurilor?

Mihai Manole: Majorarea cotei TVA-ului va contribui la creșterea prețurilor. Astăzi nu văd o altă cale - cota zero la impozitul pe profit... dar aici trebuie să fim foarte atenți. Nu a fost decizia corectă dar ea a fost adoptată. Sunt agenți economici concreți care lucrează, activează. Ei au acceptat regulile de joc, impuse de echipă. Cred că TVA-ul ar fi una din căile posibile și ea poate fi înaintată pentru că alte surse locale, sunt foarte puține.

Europa Liberă: Și o ultimă întrebare, reprezentanți ai autorităților spun că fără sprijinul financiar al FMI, Moldova riscă să dea faliment și că vor încerca să convingă FMI-ul de faptul că singura modalitate de depășire a crizei, pentru state în tranziție cum e Moldova ar fi majorarea deficitului bugetar, adică împrumuturi noi pentru plata salariilor și pensiilor, pînă trece criza. Dvs ce părere aveți despre o asemenea strategie?

Mihai Manole: Deficitul bugetar este o durere de cap. Ce înseamnă deficit bugetar? Înseamnă că împrumuți. Cât poți împrumuta, cât au încredere. Dar este și aici o limită. De exemplu, Uniunea Europeană limitează acest indicator pentru fiecare țară. Așa e și în cazul nostru – noi putem împrumuta atât cât vom putea deservi și rambursa. Eu nu cred că va fi unica cale creșterea deficitului bugetar. Ar putea fi schimbarea politicii față de echipa veche. Ar putea fi deficitul bugetar ca una din sursele de depășire a situației dar nu unica.

Europa Liberă: Adică, în funcție de cum va fi gestionat acest deficit bugetar.

Mihai Manole: Da. Eu cred că deficitul bugetar va fi unica soluție de a depăși situația. Noi trebuie să facem ceva în sectorul real al economiei.

<http://www.europalibera.org/content/article/1850222.html>

7. Eugen Revenco: Acordul Moldo-Român privind Micul Trafic Frontalier. Radio Europa Liberă. 20.10.2009.

Explicații și precizări în interviul acordat Europei Libere de expertul APE Eugen Revenco.

Chișinăul și Bucureștiul au început ieri negocierile privind Convenția despre micul trafic la frontiera moldo-română. Ele ar urma să se încheie la sfârșitul acestei săptămîni, dar documentul ar urma să fie semnat pînă la sfârșitul anului, a anunțat vicepremierul, Iurie Leancă, ministru de Externe. Acordul privind micul trafic la frontieră prevede facilitarea plecării fără viză în România a cetățenilor moldoveni care locuiesc în raza de 50 de kilometri de la granița cu țara vecină. Este vorba de locuitorii din 11 raioane – de la Briceni, Edineț, Rîșcani, Glodeni, Fălești, Ungheni, Nisporeni, Hîncești, Leova, Cantemir și Cahul și parțial cei din raioanele Sîngerei, Călărași, Strășeni, Cimișlia, Taraclia, precum și din Autonomia Găgăuză. Vă reamintim că Acordul moldo-român privind micul trafic la frontiera a fost aprobat prin decizie de Guvern la finele săptămîni trecute.

De ce fel de facilități anume vor beneficia locuitorii din zona de frontieră, îl vom întreba acum pe expertul, Eugen Revenco, de la Asociația de Politică Externă și un bun cunoscător al acestei probleme.

Elena Cioina: *Domnule Revenco, cum va fi măsurată această rază de 50 de kilometri de frontieră? Cum vor ști oamenii că satul lor de exemplu face parte din această zonă și ei vor putea călători liber în România?*

Eugen Revenco: Este vorba de 30 de km, în mod normal. Această regulă e stabilită de o directivă europeană din 2006 și se vorbește despre localitățile care intră în zona de 30-50 de km, adică dacă prima casă a acestei localități este la o distanță de 30 de km de la frontieră și această localitate se termină la aproximativ 50 de km de la frontieră, atunci această localitate intră în zona de regim preferențial. Localitatea intră în totalitate în această zonă. Se va calcula de la frontieră. Acum este o problemă pe care părțile urmează să decidă cum vor merge – e vorba de felul înm care se vor face măsurările. Va fi nevoie de măsurări, hărți, probe la Comisia Europeană. După ce Acordul va fi încheiat, urmează să se obțină un acord din partea Comisiei Europene și atunci va fi nevoie de probe precum că localitatea se află în această zonă preferențială. Noi avem hărțile vechi cu România, încă din anii 60. Bine, au fost făcute niște verificări ale hărților de frontieră, dar asta a fost încă în perioada sovietic. Rîul Prut este viu și hotarul se mișcă, el a fost schimbat pe alocuri, comparativ cu situația care a fost pe teren mai înainte. Deci urmează a fi înnoite și hărțile, dar asta depinde, părțile vor decide dacă merg cu hărțile vechi sau vor face altele noi.

Elena Cioina: *Asta urmează să se decidă în următoarele 2 luni și jumătate cît vor dura negocierile?*

Eugen Revenco: Cred că trebuie să se decidă din start pentru că în funcție de această întrebare, pentru că dacă se va decide reînnoirea hărților va fi nevoie de o comisie de frontieră probabil, probabil o comisie clasică de frontieră care să participe la înnoirea hărților și verificarea situației pe teren.

Elena Cioina: *Dar, oamenii vor avea nevoie pentru a trece frontiera doar de pașaportul pentru străinătate sau vor trebui să prezinte și alte acte care vor dovedi că ei locuiesc în această zonă de frontieră?*

Eugen Revenco: Da, și anume acest act va reprezenta un permis special și el va fi eliberat de consulatul României din R. Moldova și respectiv de Consulatul R. Moldova în România; și în baza acestor documente, permise speciale, va fi posibilă trecerea frontierei în zona adiacentă pînă la 30-50 de km.

Elena Cioina: *Deci să înțelegem că în această perioadă ar urma să fie deschise și cele două consulate la Bălți și la Cahul pentru a facilita obținerea acestor permise pentru că dacă se va miza doar pe cel de la Chișinău, va fi groaznic?*

Eugen Revenco: Era vorba de un număr de aproximativ un milion de persoane, de potențiali beneficiari de asemenea regim, dar oricum presiunea va fi mare și probabil că deschiderea acestor consulate la Bălți și la Cahul ar

fi o soluție și cu cât mai repede se vor deschide, cu atât mai repede va fi aplicat Acordul; dar și din partea R. Moldova ar putea fi nevoie de deschiderea consulatelor la Iași și eventual Galați sau Constanța.

Vitalie Enache: *Domnule Revenco, ce se va putea comercializa în aplicării Acordului, pentru că înțelegem multă lume speră să-și îmbunătățească anume condițiile economice, de trai?*

Eugen Revenco: Acest document n-o să vorbească despre regimuri de comerț, dar cu siguranță oamenii vor avea posibilitatea să treacă mai ușor frontiera. Eu am văzut cum funcționează un asemenea acord în Elveția pînă la aderarea la spațiul Schengen. Deci, oamenii puteau intra, lucra în zona de frontieră, nu doar presta servicii dar existau și puncte de trecere certificate ale frontierei așa cum există bunăoară cu Ucraina, sau culoare speciale pentru frontalierei, să nu stea în rînduri, să fie un pasaj mult mai simplu, inclusiv fără control vamal pe alocuri.

Vitalie Enache: *Vor exista condiții preferențiale pentru cei care vor dori să muncescă peste Prut și invers?*

Eugen Revenco: Acest beneficiu ar trebui să vină, dar nu cred ca putem vorbi despre un asemenea beneficiu imediat în baza acestui acord care va fi încheiat. Est prematur să spunem care va fi conținutul acestui acord, cît de departe se va merge în acordarea libertăților. Acest Acord este o excepție de la regula shengen și așa se numește și directiva europeană – excepția de la regula shenghen, și nu cred că acum putem vorbi despre permise de muncă, dar într-o perspectivă ele trebuie să fie, așa cum am văzut că funcționează în Elveția, cum funcționează la hotar între SUA și Mexic, euroregiunile și colaborarea transfrontalieră trebuie să fie posibilă inclusiv cu permisele de muncă și activități transfrontaliere cum ar fi prestarea de servicii.

Elena Cioina: *Pînă urmă, domnule Revenco, care vor fi beneficiile de început pentru acești oameni și pînă unde vor putea să meargă în România, de exemplu?*

Eugen Revenco: Primul beneficiu ar fi trecerea simplificată a frontierei, doi – mici activități de comerț. Nu cred că poate fi vorba de posibilități de angajare în prima etapă. Probabil prestări de servicii transfrontaliere ar fi mai reale. Oamenii se vor deplasa în România în aceeași rază de 30-50 de km.

Elena Cioina: *Dacă vor încălca zona, vor fi sancționați?*

Eugen Revenco: Probabil că da.

Elena Cioina: *Cum vor putea fi verificați?*

Eugen Revenco: Sunt diverse posibilități. Dacă, de exemplu, o masină circulă cu numere de Giurgiuilești pe undeva prin Craiova și dacă va fi oprită de polițist care va constata că nu beneficiază de o viză, ci doar de un permis în raza de 50 de km, ar putea fi sancționat.

<http://www.europalibera.org/content/article/1855978.html>